

آشنایی با سازمان های بین المللی به زبان ساده

۹۸ پرسش و پاسخ درباره
تاریخچه، اهداف، ارکان سازمان های بین المللی

● دکتر محمد مهدی سیّدنصری ● مدرس دانشگاه

<p>ناشر پیشرو در انتشار کتاب‌های مناسب برای کودکان و نوجوانان</p>	<p>واحد کودک و نوجوان موسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر</p>	<p>کتاب‌های قاصدک</p>
<p>دفتر و فروشگاه مرکزی: تهران، خ انقلاب، خ فلسطین جنوبی، خ محتشم، شماره‌ی ۲۰، طبقه همکف واحد ۲ تلفن: ۶۶۴۱۰۵۴۱ (خط ۵) • تلفکس: ۶۶۴۶۸۲۶۳ • کد پستی: ۱۳۱۵۸۴۴۵۴۷ اینستاگرام: ghasedakbooks • تلگرام: @ghasedakbooks • www.ghasedakbooks.ir</p>		

آشنایی با سازمان‌های بین‌المللی به زبان ساده

دکتر محمدمهدی سیدناصری (مدرس دانشگاه)

اجرای جلد: فریدون حقیقی

صفحه‌آرایی: کارگاه گرافیک قاصدک

زیر نظر شورای بررسی

لیتوگرافی: گلپا • کد: ۰۰/۱۰۷۴

چاپ سوم: ۱۴۰۱ • تیراژ: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۲۳۲-۳

کلیه‌ی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای

موسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر محفوظ است.

قیمت: ۴۹۰۰۰ تومان

سرشناسه: سیدناصری، محمدمهدی، ۱۳۷۰- Seyed Naseri, Mohamad Mehdi, ۱۹۹۱-
عنوان و نام پدیدآور: آشنایی با سازمان‌های بین‌المللی به زبان ساده: پرسش و پاسخ درباره‌ی تاریخچه، اهداف، ارکان
سازمان‌های بین‌المللی / محمدمهدی سیدناصری: زیر نظر شورای بررسی موسسه نشر و تحقیقات ذکر.
مشخصات نشر: تهران: موسسه نشر و تحقیقات ذکر، کتاب‌های قاصدک.
مشخصات ظاهری: ۱۵۲ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
فروست: نوجوانان و حقوق بین‌الملل.
شابک: ۳-۲۳۲-۲۳۷-۶۲۲-۹۷۸ / وضعیت فهرست نویسی: فیبا
عنوان دیگر: پرسش و پاسخ درباره‌ی تاریخچه، اهداف، ارکان سازمان‌های بین‌المللی.
موضوع: سازمان‌های بین‌المللی -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها -- ادبیات کودکان و نوجوانان
International agencies -- Questions and answers -- Juvenile literature
رده بندی کنگره: JZ۴۸۳۹
رده بندی دیویی: ۳۴۱/۲ [ج]
شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۹۷۴۹۹
این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

Paper from well managed forests
and controlled sources

کاغذ این کتاب از جنگل‌ها و منابع
کاملاً مدیریت شده تهیه شده است.

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۹	مقدمه
۱۲	۱. اندیشه ایجاد جامعه‌ای آرام در جهان چگونه شکل گرفت؟
۱۳	۲. چرا جامعه ملل تأسیس شد؟
۱۶	۳. سازمان ملل چه زمانی تأسیس شد؟
۲۵	۴. سازمان ملل متحد چند عضو دارد؟
۲۶	۵. آیا سازمان ملل متحد حکومتی جهانی است؟
۲۶	۶. آیا سازمان ملل متحد ابزار کشورهای بزرگ و قدرتمند است؟
۲۷	۷. چرا به سازمان ملل متحد نیاز داریم؟
۲۹	۸. اصول راهنمای سازمان ملل متحد چیست؟
۲۹	۹. طرح و رنگ پرچم سازمان ملل متحد چگونه است؟
۳۱	۱۰. ساختار سازمان ملل متحد چگونه است؟
۳۲	۱۱. مقر سازمان ملل متحد کجاست؟
۳۶	۱۲. هزینه سازمان ملل متحد چقدر است؟
۳۶	۱۳. سازمان ملل متحد هر سال چه مقدار هزینه می‌کند؟
۳۷	۱۴. بودجه‌ی سازمان ملل متحد در مقایسه با سایر سازمان‌ها چگونه است؟
۳۸	۱۵. درباره‌ی بودجه‌ی سازمان ملل متحد چگونه تصمیم گرفته می‌شود؟
۳۹	۱۶. چه نهاد یا مقامی بر هزینه‌های سازمان ملل متحد نظارت می‌کند؟
۴۱	۱۷. حق عضویت چگونه محاسبه می‌شود؟
۴۱	۱۸. عضویت در سازمان ملل متحد چگونه است؟
۴۳	۱۹. ناظران دائمی به چه معنا است؟

۲۰. زبان‌های رسمی سازمان ملل متحد چیست؟ ۴۴.....
۲۱. سازمان ملل متحد چند رکن اصلی دارد؟ ۴۵.....
۲۲. وظایف مجمع عمومی سازمان ملل چیست؟ ۴۸.....
۲۳. کمیته‌های اصلی مجمع عمومی به چه مسائلی رسیدگی می‌کند؟ ۴۹.....
۲۴. کشورها چگونه برای سخنرانی در مجمع عمومی سازمان ملل ثبت نام می‌کنند؟ ۵۰.....
۲۵. رییس‌جمهورها تا چه مدت می‌توانند سخنرانی کنند؟ ۵۱.....
۲۶. مهمترین اقدامات اتخاذ شده در مجمع عمومی چه بوده است؟ ۵۲.....
۲۷. کار شورای امنیت چیست؟ ۵۵.....
۲۸. وظایف شورای امنیت چیست؟ ۵۶.....
۲۹. عضویت در شورای امنیت چگونه است؟ ۵۶.....
۳۰. آیا شورای امنیت نیازمند اصلاحات نیست؟ ۵۸.....
۳۱. جلسات شورای امنیت سازمان ملل متحد به چه صورت برگزار می‌شود؟ ۶۰.....
۳۲. هفت اقدام مهم انجام شده توسط شورای امنیت چه بوده است؟ ۶۰.....
۳۳. نقش شورای اقتصادی و اجتماعی چیست؟ ۶۳.....
۳۴. وظایف شورای اقتصادی و اجتماعی چیست؟ ۶۳.....
۳۵. عضویت در شورای اقتصادی و اجتماعی چگونه است؟ ۶۴.....
۳۶. کمیسیون‌های زیر نظر شورای اقتصادی و اجتماعی چیست؟ ۶۵.....
۳۷. شورای قیمومت چه می‌کند؟ ۶۷.....
۳۸. اعضای شورای قیمومت چه کشورهایی هستند؟ ۶۷.....
۳۹. آخرین جلسه‌ی شورای قیمومت چه زمانی بود؟ ۶۷.....
۴۰. دیوان بین‌المللی دادگستری چه می‌کند؟ ۷۱.....
۴۱. ماجرای دیوان دائمی بین‌المللی دادگستری چه بوده است؟ ۷۳.....
۴۲. مقر دیوان بین‌المللی دادگستری در کجا قرار دارد؟ ۷۳.....
۴۳. طراح کاخ صلح لاهه چه کسی است؟ ۷۴.....
۴۴. شباهت‌های دیوان دائمی دادگستری با دیوان بین‌المللی دادگستری کنونی چیست؟ ۷۴.....
۴۵. تفاوت‌های دیوان دائمی دادگستری با دیوان بین‌المللی دادگستری کنونی چیست؟ ۷۶.....
۴۶. دیوان بین‌المللی دادگستری چند عضو دارد؟ ۷۸.....
۴۷. بودجه‌ی دیوان بین‌المللی دادگستری چگونه تأمین می‌شود؟ ۷۹.....

۴۸. زبان‌های رسمی دیوان بین‌المللی دادگستری چیست؟ ۸۰
۴۹. آیا دیوان بین‌المللی دادگستری اساسنامه مجزا دارد؟ ۸۱
۵۰. نشان رسمی دیوان بین‌المللی دادگستری چگونه است؟ ۸۱
۵۱. موضوع نخستین جلسه دیوان بین‌المللی دادگستری چه بود؟ ۸۱
۵۲. قضات دیوان چگونه انتخاب می‌شوند؟ ۸۲
۵۳. آیا کشورها در دیوان قاضی دارند؟ ۸۴
۵۴. وظایف اصلی دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه چیست؟ ۸۵
۵۵. کار دیوان فقط رسیدگی به شکایت دولت‌ها است؟ ۸۵
۵۶. موضوعاتی که دیوان به آن رسیدگی می‌کند و نمی‌کند چیست؟ ۸۵
۵۷. چه کشورهایی حق شکایت به دیوان بین‌المللی دادگستری را دارند؟ ۸۶
۵۸. تفاوت دادگاه‌های لاهه با سایر دادگاه‌های بین‌المللی چیست؟ ۸۷
۵۹. قاضی اختصاصی یا قاضی خاص (ADHOC) برای چه مواردی تعیین می‌شود؟ ۸۷
۶۰. اگر دولتی از اجرای حکم سرپیچی کند چه می‌شود؟ ۸۹
۶۱. ایران چند مرتبه در دیوان بین‌المللی دادگستری طرح دعوی کرده است؟ ۹۰
۶۲. آیا می‌دانید دیوان دعاوی ایران و آمریکا کجاست؟ ۹۸
۶۳. آیا دیوان بین‌المللی دادگستری یکی از ارکان اصلی حفظ صلح و امنیت در جهان است؟ ۱۰۰
۶۴. دبیرخانه سازمان ملل چه می‌کند؟ ۱۰۱
۶۵. وظایف دبیرخانه سازمان ملل چیست؟ ۱۰۱
۶۶. دبیرکل سازمان ملل چه می‌کند؟ ۱۰۲
۶۷. نقش دبیرکل سازمان ملل چیست؟ ۱۰۳
۶۸. دبیرکل سازمان ملل متحد چگونه انتخاب می‌شود؟ ۱۰۴
۶۹. چهار دفتر اصلی سازمان ملل متحد در کجا واقع شده است؟ ۱۰۵
۷۰. پیام‌آوران صلح و سفیران حسن نیت چگونه انتخاب می‌شوند؟ ۱۰۸
۷۱. دانشگاه سازمان ملل در کجا واقع شده است؟ ۱۰۹
۷۲. داستان رسوایی بزرگ برنامه‌ی نفت در برابر غذا چیست؟ ۱۰۹
۷۳. آیا به کارکنان سازمان ملل متحد حمله و تعرض شده است؟ ۱۱۱
۷۴. آیا کارکنان سازمان ملل متحد مزایای بسیار زیادی دارند؟ ۱۱۳
۷۵. اهداف توسعه‌ی هزاره چیست؟ ۱۱۳
۷۶. آیا در سازمان ملل متحد نهادهای دیگری هم مشغول به کار هستند؟ ۱۱۵

۷۷. یونیسف (UNICEF) چیست؟ ۱۱۵.....
۷۸. کمیساریای عالی امور پناهندگان سازمان ملل متحد (UNHCR) چیست؟ ۱۱۶.....
۷۹. آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) چیست؟ ۱۱۷.....
۸۰. سازمان جهانی بهداشت (WHO) چیست؟ ۱۱۹.....
۸۱. صندوق بین‌المللی پول (IMF) چیست؟ ۱۲۰.....
۸۲. بانک جهانی کارش چیست؟ ۱۲۱.....
۸۳. سازمان تجارت جهانی (WTO) چیست؟ ۱۲۳.....
۸۴. برنامه جهانی غذا (WFP) چیست؟ ۱۲۴.....
۸۵. سازمان جهانی هواشناسی (WMO) چه می‌کند؟ ۱۲۵.....
۸۶. سازمان جهانی مالکیت معنوی (WIPO) چیست؟ ۱۲۶.....
۸۷. سازمان جهانی کار (ILO) چیست؟ ۱۲۷.....
۸۸. سازمان بین‌المللی هوانوردی غیرنظامی (ICAO) چه می‌کند؟ ۱۲۹.....
۸۹. سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد یا فائو (FAO) چیست؟ ۱۳۱.....
۹۰. اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU) چیست؟ ۱۳۲.....
۹۱. اتحادیه جهانی پست (UPU) چه می‌کند؟ ۱۳۳.....
۹۲. سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO) چیست؟ ۱۳۴.....
۹۳. برنامه عمران ملل متحد (UNDP) چیست؟ ۱۳۸.....
۹۴. صندوق جمعیت سازمان ملل متحد (UNFPA) چیست؟ ۱۳۹.....
۹۵. کنفرانس تجارت و توسعه ملل متحد (UNCTAD) چیست؟ ۱۴۰.....
۹۶. سازمان بین‌المللی دریایی چیست؟ ۱۴۱.....
۹۷. سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد یا یونسکو چیست؟ ۱۴۲.....
۹۸. صندوق بین‌المللی توسعه کشاورزی چیست؟ ۱۴۳.....
- ۱۴۴..... دانسته‌های خود را بیازمایید.
- ۱۴۷..... تقویم مناسبت‌های سازمان ملل متحد.
- ۱۵۲..... منابع.

پیشگفتار

ضرورت تشکیل سازمان‌های بین‌المللی چه بود؟

در ابتدا کشورها مسائل و موضوعات خود را با برگزاری کنفرانس‌ها و نشست‌های بین‌المللی مورد بررسی قرار می‌دادند که از جمله‌ی آن‌ها می‌توان کنفرانس صلح وستفالی در سال ۱۹۶۸ میلادی، کنگره وین ۱۸۱۰ میلادی و کنفرانس‌های صلح لاهه ۱۸۹۹ و ۱۹۰۷ میلادی اشاره نمود. از قرن نوزدهم کشورها در اندیشه ایجاد انجمن‌ها و اتحادیه‌های بین‌المللی بودند که به صورت خصوصی و عمومی تشکیل می‌دادند مانند اتحادیه بین‌المجالس، اتحادیه‌ی جوامع بین‌المللی، اتحادیه جهانی پست. تشکیل این اتحادیه‌ها و انجمن‌ها زمینه پیدایش اولین سازمان بین‌المللی را در سال ۱۹۱۹ میلادی که رویای آن را همیشه بشر در سر داشت تحت عنوان جامعه ملل فراهم نمود. سازمان‌های بین‌المللی این‌گونه تعریف می‌شوند: سازمان‌های بین‌المللی به جمع شدن دولت‌ها گفته می‌شود که بر اساس یک سند تأسیس یا (معاهده) ایجاد

می‌شوند و اعضای آن اهداف مشترکی را با فعالیت خاص و مداوم دنبال می‌کنند.

ویژگی‌های مشترک سازمان‌های بین‌المللی چیست؟

۱. سازمان‌های بین‌المللی از جمع شدن دولت‌ها تشکیل می‌شود.

۲. وجود سند تأسیس که در آن هدف‌ها، وظایف و ساختار و روش کار سازمان مشخص می‌شود. سند تأسیس سازمان‌ها صرف‌نظر از عنوان و حجم محتوای آن ویژگی مهم سازمان تلقی می‌شود.

۳. اعضای سازمان‌ها اهداف مشترکی را دنبال می‌کنند. اهداف مشترک سازمان می‌تواند نظامی، سیاسی، اقتصادی یا حقوقی باشد.

۴. فعالیت سازمان باید مستمر و مداوم باشد و نمی‌تواند موقتی باشد.

۵. سازمان‌های بین‌المللی دارای ارکان مشترک مانند مجمع عمومی و دبیرخانه هستند.

مقدمه

از عوامل اصلی در ایجاد دگرگونی در روابط بین دولت‌ها، وحشت از جنگ می‌باشد که به صورت انگیزه‌ای برای همکاری بین‌المللی به منظور رسیدن به صلح جهانی درآمده است. یکی از دلایل اصلی به وجود آمدن سازمان‌های بین‌المللی پس از جنگ جهانی دوم نیز، برقراری صلح و امنیت بوده است. در این راستا اقدامات سازمان‌های بین‌المللی برای حل و فصل مناقشات دارای اهمیتی حیاتی است؛ چرا که بیشتر این سازمان‌ها، به عنوان نهادهای فراملی، توانایی و مشروعیت ایفای نقشی تاثیرگذار و مورد پذیرش همگان را در جامعه جهانی دارا می‌باشند. می‌توان صلح را ماهیت اصلی به وجود آمدن این سازمان‌ها دانست.

به همین دلیل هدف اصلی، بررسی میزان کارکرد سازمان‌های بین‌المللی در تامین صلح جهانی می‌باشد این کتاب سعی دارد به این موضوع پردازد، که چگونه سازمان‌های بین‌المللی پس از پایان جنگ سرد، در تامین

صلح جهانی، می‌توانند تاثیر‌گزار باشند. فرضیه مطرح شده در این مقاله این است که با وجود حقوق و وظایفی که سازمان‌های بین‌المللی در چهارچوب قوانین خود، برای دولت‌ها وضع کرده‌اند، نقش تعیین‌کننده‌ای در تامین صلح جهانی دارا می‌باشد.

سازمان‌های بین‌المللی دو نوع سازمان کاملاً متفاوت را دربرمی‌گیرند؛ اولین نوع مربوط می‌شود به سازمان‌های بین‌المللی دولتی که آن‌ها را دولت‌های ملی تشکیل می‌دهند و اداره می‌کنند. دومین نوع مربوط می‌شود به سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی که دولت‌های ملی نقش مستقیمی در تشکیل و اداره‌ی آن‌ها ندارد. امروزه تعداد سازمان‌های بین‌المللی دولتی را بین ۳۰۰ تا ۴۰۰ تخمین زده‌اند.

امروزه در جامعه‌ی بزرگ جهانی، سازمان‌های بین‌المللی نه تنها در حوزه‌های فنی، تجاری و صنعتی، مدیریت جامعه بین‌المللی را عهده‌دار شده‌اند بلکه در امور حاکمیتی مثل حفظ صلح، خلع سلاح و کنترل تسلیحات نیز قد علم کرده‌اند. بر این اساس سازمان‌های بین‌المللی که ماهیتاً نهادهایی فاقد حاکمیت قلمداد می‌شوند از رهگذر توافق دولت‌ها به اعمال اختیارات حاکمیتی مختلف مبادرت می‌ورزند. در این وادی یک سازمان بین‌المللی، اجتماعی از دولت‌ها می‌باشد. محل استیلای قدرت سازمان‌های بین‌المللی متغیر است ولی هر آنچه که به صورت امور

داخلی یک کشور در نیاید را می‌توان تحت نفوذ این سازمان‌ها در جامعه بین‌المللی دانست.

از اهداف اصلی سازمان‌های بین‌المللی در قرن حاضر رسیدن به صلح جهانی و امنیت دسته جمعی بوده است که این امر در اساسنامه یکی از سازمان بین‌المللی مهم قرن، یعنی سازمان ملل متحد متبلور شده است. در واقع جنگ سرد باعث اختلال در روند سیستم امنیت بین‌المللی گردید. پس از پایان جنگ سرد نیز جهان وارد یک دوره‌ی انتقالی گردید و این وضعیت، زمینه را برای نزدیکی بیشتر ملت‌ها در جهت حل بعضی معضلات فراهم کرد و در نتیجه سازمان‌های بین‌المللی تمام هدف خود را بر این مسئله گذاشتند که با تشکیل کنفرانس به راه‌حلی برای رسیدن به صلح و همکاری‌هایی در صحنه جهانی دست پیدا کنند.

آگاهی از چگونگی تشکیل، نحوه عملکرد و وظایف سازمان‌های بین‌المللی و ارکان و سازمان‌های وابسته برای نسل نوجوان و جوان بسیار ضروری است.

ما در این کتاب تلاش نموده‌ایم ماهیت و اصول سازمان‌های بین‌المللی را به زبانی ساده و روان و به صورت پرسش و پاسخ برای نوجوانان عزیز تشریح نماییم به این امید که مورد توجه این عزیزان قرار بگیرد و پاسخگوی پرسش‌های آنان باشد.